

REZULTATI PROVJERA I SAZNANJA O PROVOĐENJU PRETHODNE REGISTRACIJE BIRAČA U INOZEMSTVU
--

Trajanje provjera: od 9. listopada do 2. studenoga 2007.

Cilj istraživanja: utvrditi poštuje li se propisana procedura pri prethodnoj registraciji birača u inozemstvu, utvrditi razinu educiranosti službenika nadležnih institucija, kao i dostupnosti informacija o prethodnoj registraciji.

Istraživanjem je bilo obuhvaćeno ukupno 9 diplomatsko – konzularnih predstavništava (DKP): Izrael (Tel Aviv), Srbija (Beograd), Velika Britanija (London), Austrija (Beč), Bosna i Hercegovina (Novi Travnik i Mostar), Švicarska (Bern), Nizozemska (Haag) i SAD (Washington).

Ukupno je 21 birač sudjelovao u istraživanju, a u prosjeku su trebali kontaktirati DKP-e više od 2 puta kako bi se prethodno registrirali. Procedura je uglavnom poštivana.

GLAVNA SAZNANJA I ZAKLJUČCI

1. Sukladno Zakonu i uputama birači su imali pravo prethodno se registrirati **telefonom, faksom, mailom ili osobnim dolaskom** u diplomatsko-konzularnim predstavništvima. U svim zemljama gdje se provodilo istraživanje, birači su se mogli registrirati telefonom, mailom i faksom osim **u DKP-u u Beogradu gdje se samo jedan birač od njih 5 uspio registrirati telefonom, a ostali su morali doći osobno, dok se u Novom Travniku u BiH nitko nije javljao na telefon i nakon nekoliko pokušaja.**
2. Birači su se u nekim zemljama mogli prethodno registrirati osobnim dolaskom tijekom **redovnih tzv. konzularnih dana**. Primjerice, u Austriji u Salzburgu, Linzu; u Njemačkoj u Freiburgu, Mannheimu; u Bosni i Hercegovini u Novom Travniku, Usori, Odžaku (www.mvpei.hr).
Međutim, **jedino su u Bosni i Hercegovini zabilježeni dodatni konzularni dani s obzirom na veći broj birača.** Međutim, dodatni konzularni dani nisu bili službeno objavljeni na web stranicama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija. Konzularni dani su uredovali u općinama Grude, Široki Brijeg, Neum...
U Srbiji, gdje se također nalazi veći broj birača, konzularni dani nisu održavani.
3. DKP-i su bili dužni **informirati birače o mogućnosti prethodne registracije.** Pregledom web stranica DKP-a navedenih država, a i šire, utvrđeno je kako su svi DKP-i koji imaju web stranice objavili informacije o registraciji. **DKP u Haagu je najranije objavio informacije o registraciji, već 21. svibnja, a DKP u Beogradu najkasnije, 23. listopada.**
4. Educiranost službenika MVPEI-a prema našim saznanjima **bila je zadovoljavajuća, osim DKP-a u Beogradu i Washingtonu koji nisu davali točne i potpune informacije.**

Gradski ured za opću upravu Grada Zagreba u nekoliko je navrata skupno educirao službenike DKP-a. Edukaciju/savjetovanje organiziralo je Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija. Na jednoj od edukacija u Minhenu bila je prisutna

predstavnicu HDZ-a, dok predstavnici ostalih stranaka nisu bili prisutni. Edukacija je bila organizirana u svrhu edukacije službenika MVPEI-a, a ne stranačkih dužnosnika.

<p style="text-align: center;">REZULTATI PROVJERA I SAZNANJA O PROVOĐENJU PRIVREMENOG UPISA U POPIS BIRAČA UNUTAR HRVATSKE</p>

Trajanje provjera: od 9. listopada do 2. studenoga 2007.

Cilj istraživanja: utvrditi poštuje li se propisana procedura pri privremenom upisu birača u popis birača prema mjestu boravka na izborni dan, razinu educiranosti službenika nadležnih institucija, kao i dostupnost informacija o privremenom upisu.

Istraživanjem je bio obuhvaćen ukupno 21 ured za državnu upravu u Republici Hrvatskoj (sukladno regionalnoj zastupljenosti).

GLAVNA SAZNANJA I ZAKLJUČCI

1. Sukladno Zakonu o popisima birača, **birači koji će na izborni dan boraviti izvan svog mjesta prebivališta imaju mogućnost privremenog upisa u popis birača mjesta gdje će boraviti na izborni dan.** Zbog procedure koja zahtijeva obavljanje radnji u dva različita ureda za opću upravu, **izrazito je važno upozoriti birače na krajnji rok za dovršetak cijele procedure.**

2. Uočeni su sljedeći problemi prilikom pokušaja dobivanja informacija o privremenom ispisu/upisu:

- neki uredi državne uprave **nisu upozoravali birače na krajnji rok za dovršenje procedure** (primjerice ured u Kninu). Također, nakon izričitog upita, uredi u Belom Manastiru i Pakracu dali su **krive informacije o roku za privremeni upis.**

- neki uredi za opću upravu davali su **krivu informaciju u vezi mogućnosti dostavljanja potvrde o upisu u popis birača.** Naime, navedenu potvrdu moguće je podići osobno (u mjestu prebivališta) ili zatražiti da se pošalje poštom (u mjesto trenutnog boravišta). Mnogi birači ne mogu putovati do mjesta prebivališta po potvrdu te stoga postoji opcija slanja potvrde poštom. Međutim, uredi u Delnicama, Vukovaru i Daruvaru zahtijevali su da birači dođu osobno po potvrdu.

3. Iako većina ureda (11 od 21) daje točne i potpune informacije biračima, moguće je da će **dio birača ostati uskraćen za svoje biračko pravo** ili zbog proteka roka u kojem trebaju obaviti sve radnje da bi izvršili privremeni upis, ili zbog netočno objašnjene procedure od strane službenika u uredima državne uprave.

VAŽNO ZA POPISE BIRAČA:

Popisi birača po **prvi su put javni** u ovom obliku u Republici Hrvatskoj jer svaki kandidat i lista imaju pravo dobiti ispis iz popisa birača za izbornu jedinicu u kojoj se natječu. Zakon je jasan – služi **samo u svrhu provjera popisa birača** pri čemu se mora voditi računa o **tajnosti osobnih podataka**. Podaci se ne bi smjeli koristiti u svrhu **izbornog marketinga, pri čemu bi se moglo ugroziti osobne podatke birača o nacionalnoj pripadnosti**. Sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka etničko podrijetlo, tj. nacionalna pripadnost spada u posebnu kategoriju osobnih podataka stoga je potreban poseban obzir prema takvoj vrsti podatka. **Pozivano Državno izorno povjerenstvo, Središnji državni ured i Agenciju za zaštitu osobnih podataka da pojasne zašto su popisi birača javni i kako se s popisima birača treba postupati. Posebno treba upozoriti stranke, kandidate, ali i građane koje su posljedice ako se popisi birača zloupotrijebe, tj. ako se osobni podaci zloupotrijebe.**

Neki građani koji su primili tzv „rezance“ ostali su iznenađeni jer:

1. im je nacionalnost upisana kao nepoznata;
2. je na njihovoj adresi prijavljena osoba koju ne poznaju ili već dugo vremena ne stanuje na toj adresi.

Pozivamo nadležne institucije da nakon izbora, a u sklopu sveobuhvatne izmjene izbornog zakonodavstva, zatraže usklađivanje odredbi Zakona o prebivalištu na način da se navedene netočnosti mogu brže i efikasnije ispravljati iz popisa birača.